

బా గ్య న గ ర్

సాయంత్రం ఐదున్నరై వుంటుంది. ఎర్రటి నీరెండలు లోకాన్ని అరుణకాంతితో నింపుతున్నాయి.

దూరాన్నుండి అతివేగంతో, తన గర్భంలో యెన్నో గత చరిత్రల్ని దాచుకున్న కాలిబాట దుమ్ముని రేగకొడుతో తోస్తున్న గుర్రం డెక్కల చప్పుడు అకస్మాత్తుగా ఆగింది.

ఆది మూసీ నదితీరంలో వున్న పల్లెటూరు. పెద్ద పూలవనం వుంది. తోట చుట్టూ ముళ్లకంచె. ఆ తోటలో యెవరో పద్దెనిమిదేళ్ళ అమ్మాయి పూలు తెంపుతో, పాడు కుంటో వుంది.

మరుక్షణంలో గుర్రాన్ని వెనక్కి నాలుగడుగులు నడిపించి, ఆ కాతు కంచెను దాటించి, ఆ అమ్మాయివద్ద గుర్రాన్ని ఆపాడు. ఆవిడ భయపడి పూలసెజ్జవి కింద వొదిలేసింది. భయంతో పాట నాపింది.

కాళ్ళాడ లేనట్టుంది; బిత్తర చూపులు చూస్తో, నిశ్చేష్టురాలైంది.

అతడు గుర్రం దిగి పడిపోయిన పూలసెజ్జను అందించ బోయాడు.

ఆ అమ్మాయి తీసుకోలేదు.

“ఎందుకంత కోపం?”

కళ్ల నుండి ప్రేమ ధారలు కురిపిస్తో అన సాగాడు. ఆ అమ్మాయి, మొహంలోకి చూసి, తల దించేసుకోంది.

“ఎవరు నువ్వు?” మళ్ళీ అదే తియ్యని కంఠస్వరంతో అన్నాడు.

ఆ అమ్మాయికి కోపం వచ్చింది. తన తోటలోకి వచ్చి. తననే యెదురు ప్రశ్నిస్తున్నాడు.

“నువ్వెవరు?” అంది ధైర్యం తెచ్చుకుని.

“మహారాజుని.”

మళ్ళీ మొహంలోకి చూసింది. ప్రేమనాహిని ఆగలేదు. తలొంచుకుని “ఇక్కడేపని?” అంది, వీడని ధైర్యంతో,

“వేటకోసం బయలుదేరాను. వొర్తి చేతులల్తో తిరిగి పోవడం ఇష్టంలేక...”

పచ్చ గడ్డిమీద చతికిల బడ్డాడు. గుర్రం ఏదో తోచక సకిలించింది.

ఆ అమ్మాయికీ ఏం మాట్లాడాలో తోచలేదు.

“పల్లెల్లో ఏం వేట? అడవికి వెళ్ళండి” అంది.

“అడవిలో ఏదీ దొరక్కే ఇక్కడికి వచ్చా.”

ఆ అమ్మాయికి ఆ ప్రసంగం వచ్చలేదు. అందుకని కోపంతో:

“దయ చేసి ఇక్కన్నండి అవతలకు దయ చెయ్యండి” అంది కఠినంగా, అతని వైపు చూడకుండానే.

“ప్రణయంలోనూ, రణంలో వెనకాడ్డం రాజలక్షణం గాదు” అన్నాడు, నోటితో గడ్డిపరకను కదలిస్తూ.

“ఇవి న్యాయానికి రోజులు కావు” అని వెళ్ళిపోసాగింది.

అతను—వెంటనే లేచి వెళ్ళి, అడ్డు నిల్చుని రెండు చేతులూ పట్టుకొన్నాడు.

“నిన్ను ప్రార్థిస్తున్నా, ఒకసారి మొహమెత్తి ఇటు చూడు.” వేళ్లతో గడ్డాన్నెత్తాడు. అతని కళ్లలోకి చూసింది, అయిష్టంగానే. ఏం చెయ్యడానికి, ఏ మనడానికి తోచలేదు.

“నా హృదయేశ్వరివి!” అని గట్టిగా హృదయానికి హత్తుకున్నాడు.

ఆ అమ్మాయి వుక్కిరి బిక్కిరయింది. “ఏమిటిదీ?” అని విదిలించుకొని దూరంగా వెళ్ళి, నుంచొంది.

కాని మనస్సులో అతని సాహసానికి ఆశ్చర్యపడసాగింది. అతనివైపు తన హృదయం మొగ్గసాగింది, అనాలోచితంగానే!

తన హృదయ ద్వారాలు ఇంతవరకు తెరిచే వున్నాయి. ఎవరు దానిలో ప్రవేశాన్ని ఆశించలేదు. తనూ ఎవరినీ ప్రేమించి తన హృదయంలో తావివ్వలేదు. ఈ సాహసకునికి, ప్రేమ బిక్షువుకు యెందుకు చోటివ్వ కూడదు?

ఆత్మ సంఘర్షణ ఆరంభమైంది.

అతని గులాబీ పువ్వుని తెంచుకొచ్చాడు. “చూడు! అందమైన గులాబీపూల చెట్టుకీ ముళ్లున్నాయి; నీకూ ముక్కన కోపం ఉంది. అదే దేవుడి సృష్టిలో వింత అనుకుంటాను” అన్నాడు.

అతనివైపు ఓరగా చూసింది. ఆత్మ సంఘర్షణ అంతమైంది; ప్రేమ దేవతకి తల వొగ్గింది.

“ఆ ముళ్ళు చేరేవాళ్ళ తెలివినిబట్టి బాధించవు. ఏదీ అసాధ్యం కాదు”.

అతని కళ్లలో సంతృప్తి తాండవించింది.

“నీ సౌందర్యాన్ని చూసి ముగ్ధుణయ్యాను. నీ పాదాల

చెంతకు వచ్చి పేమ భిక్షు కోరాను. ఇంతకంటే ఏం చెయ్యను?" అన్నాడు; దగ్గరగా వెళ్ళి.

ఆ అమ్మాయి మాట్లాడ లేదు.

"మాట్లాడవేం?" అని చేతులు పట్టుకున్నాడు.

అంతలోకి "భాగ్యం; భాగ్యం" అని అడుపులు విన పడ్డాయి.

"మా నాన్న! నేను పోవాలి" అంది ఖంగారుగా.

"నీ పేరు?"

"భాగ్యమతి...మీరు?"

"మళ్ళా చెబుతా..."

అతడు గుర్రమెక్కి వెళ్ళిపోయాడు. ఆ డెక్కల చప్పుడు అంతర్ధానమయ్యాక భాగ్యమతి పూలసెజ్జ తీసుకుని ఇంటి వైపు బయలుదేరింది.

2

ఆకస్మికంగా జరిగే సంఘటల్ని ఏకధలోనో చదివినా, ఏ సినిమాలోనో చూసినా మనకి యెంతో కృత్రిమంగా కనిపిస్తాయి. కాని యదార్థ జీవితాన్ని పరికిస్తే ఆకస్మిక సంఘటనల వల్ల జరిగే గ్రంథ తతంగం యెంతో వుంటుంది. అవి జీవితంలో చూసినప్పుడు యదార్థ విషయాలు కనక తప్పక నమ్ముతాం.

అలాగే క్షణికమాత్రపు నిర్ణయాలెన్నో చరిత్రరీతుల్నీ, తీరుల్నీ మార్చిన సందర్భాలున్నాయి. వాటిని మనం కాదనలేం.

కృమి కృమంగా భాగ్యమతికి ఆ నూతన యువకునితో

పరిచయం యెక్కువైంది. వాళ్ళ రహస్య సమావేశాలు, ప్రణయ కలాపాలు ఎక్కువయ్యాయి.

భాగ్యమతి అతన్ని చూడందే ఒకరోజూ గడపలేక పోయేది. అతనూ అంతే! భాగ్యమతి సందర్భా భాగ్యరహితుడై మనలేక పోయేవాడు.

అది వర్షాకాలం!

ఉదయం మొదలు ఎడతెగని వర్షం కురుస్తోంది. కారుమేఘాలు క్రమ్మటం వల్ల సాయంత్రమే చీకటిపడి నట్టుగా వుంది.

మూసీనది, వర్షపు నీరు చేరడంవల్ల, వెల్లువలై పారుతోంది.

ఆకాశంలో మెరుపులూ, ఉరుములూ ఏదో ప్రళయం రాబోతున్నట్టుగా సూచిస్తూ వున్నాయి.

“చలో, చలో” అంటూ కొరడాతో గుర్రాన్ని అదలిస్తూ మన పరిచయస్థుడు ఏటికి అడ్డంగా ఈదసాగాడు. ప్రవాహంలో మునుగుతూ తేలుతూ అతి కష్టం మీద అరగంట తర్వాత నాలుగు ఫర్లాంగుల దిగువన గట్టు చేరుకున్నాడు. అలసిపోయిన గుర్రం నురుగులు గ్రక్కుతోంది.

మళ్ళీ వెంటనే యజమాని దాన్ని ఆ తోట వైపు దౌడు తీయించాడు.

ఓ పాకలో నుండి “ఇటు, ఇటు” అని పిలుపు వినపడింది.

అతను అటు వెళ్ళాడు.

“వచ్చారా?”

“ఎందుకు రాను?”

“ఇంత వర్షంలో.....”

“నువ్వు మాత్రం యెందుకు నిరీక్షిస్తున్నావ్...? నాకు తెలుసు.”

“నాకూ తెలుసు. చూడండి! బట్టలు ఎలా తడిశా యో ముందు ఆ తడిబట్టలు వదలండి.”

అతడు పై దుస్తులు తొలగించాడు. లోపల పొడిబట్టలున్నాయి.

భాగ్యమతి అతని నుదుటిమీద నీళ్లను తుడవసాగింది.

అత నామెను కాగిల్లోకి తీసుకున్నాడు... ఇద్దరు కొన్ని క్షణాలు మాట్లాడ లేదు.

“మీరు ఇట్లాంటి దారుణానికి తయారైతే ఎలా? తుపానులో వస్తే వొప్పకునేది లేదు.”

“రాణిగారి ఆస్తి అనుసరించక తప్పతుందా?”

“నిజమే; నామీద వొట్టు.”

“అంత మాటెందుకు?”

కొంతసేపు గడిచింది. బయట వాన తగ్గలేదు. అతను వెళ్లడానికి లేచాడు.

“ఇంత తుపానులో!”

“ఫరవాలేదు.”

“నేను వదలను” చెయ్యి గట్టిగా పట్టుకుంది. అతను నవ్వాడు అదే ప్రేమగావును. “మళ్ళీపస్తా, వెళ్లక తప్పదు.”

బుగ్గమీద మీటి గుర్రాన్ని ఎక్కి వెళ్లి పోయాడు. ఎక్కడో దూరంగా పిడుగు పడినట్టయింది. భాగ్య

మతి గుండెల్లో రాయిపడింది.

3

మళ్ళీ పదిహేను రోజుల వరకూ భాగ్యమతి ప్రియుని కోసం వృధాగా యెదురు చూసింది.

పై సంఘటన జరిగిన మర్నాడే వర్షం తగ్గింది. తన ప్రియుడు వెళ్లగానే పినుగు చప్పుడు వింది. ఏవేవో చెడు ఆలోచనలు తోచసాగాయి. కాని ప్రేమ మీది నమ్మకంతో వాటిని బలవంతంగా దూరంగా తోలసాగింది.

రెండు రోజుల్లోనే మూసీనది వద్ద వంతెన నిర్మాణం ప్రారంభమైందని వింది. ఎంతో సంకోషించింది; తన ప్రియుడు సులువుగా తనను చేరవచ్చునని.

కాని తన ప్రియు డెవరో భాగ్యమతికి తెలియదు. రెండు మూడుసార్లు అడిగింది. "సమయం వస్తే నేనే చెబుతా" అనేవాడు. అతని ప్రేమను నమ్మి, మళ్ళీ ఆ ప్రశ్న అడగలేదు.

గోల్కొండ నవాబ్ సుల్తాన్ ఇబ్రహీం కుతుబ్ షా గారికి యువరాజు మహమ్మద్ మూసీనదిని దాటి జ్వరం పడ్డాడనే వార్త చాలా విచారాన్ని కలిగించింది.

మొటనే మంచి వైద్యుల్ని, హాకీముల్ని పిలిపించి వైద్యం చేయించ సాగాడు.

తన వజీర్ సాహెబ్ కు తక్షణం మూసీ నదిపైన నెల లోపల వంతెన నిర్మించాలని ఫర్మానా జారీచేశాడు.

యువరాజు మహమ్మదుకు చాలా జబ్బు చేసింది. పది

రోజుల వరకూ మూసిన కన్ను తెరవలేదు.

అన్నాళ్ళూ ఎదో కలవరిస్తూనే వున్నాడు. కాని వివరాలు యెవరికీ తెలీలేదు. వైద్యులు మాత్రం యువరాజు ఏదో మనోవ్యధతో బాధపడుతున్నాడని కనుగొన్నారు. అది ఇంకా సుల్తాన్ వారికి తెలుపలేదు. అందుకు భయపడసాగారు.

ఇబ్రహీం కుతుబ్ షా పేరు అందరూ వినే వుంటారు. ఆయన 1550 నుండి 1580 వరకు గోల్కొండ ఆంధ్రసామ్రాజ్యాన్ని పరిపాలించాడు.

గొప్ప విద్వాంసుడు. ఇబ్రహీంబాగ్, పుష్పవనం అనే తోటలు వేయించాడు. హుస్సేన్ సాగర్, బుద్వేల్ చెరువులు కట్టించాడు.

అప్పుడు రాజ్యం ఒరిస్సా నుండి పెన్న వరకు విస్తరించి వుండేది.

టర్కీ, అరేబియా, పర్ష్యాలతో వర్తక వ్యాపారాలుండేవి.

ఎంతోమంది తెలుగు కవులను పోషించాడు. అద్దంకి గంగాధరుడనే కవి "తపతీ సంరక్షణోపాఖ్యానం" అనే గ్రంథాన్ని ఇబ్రహీం షాకు అంకిత మిచ్చాడు. ఈయన్ని "మల్కీభరాం" అనే పేరుతో తెలుగు కవులు కీర్తించారు. "నిరంకుశోపాఖ్యానము" అనే కావ్యాన్ని, "సుగ్రీవ విజయము" అనే యక్షగానాన్ని రాసిన కందుకూరు రుద్రకవికి ఈయన చింతల పాలెం అనే అగ్రహారం దానం చేశాడు. పొన్నెగంటి తెలగన్న అనే కవి అచ్చ తెనుగులో "యయాతిచరిత్ర"

అనే గ్రంథాన్ని రాసి, ఈయన సర్దారైన అమీన్ ఖాన్ అనే అతనికి అంకిత మిచ్చాడు. ఈయన కాలంలోనే శివధర్మోత్తరము, షట్ చక్రవర్తుల చరిత్రము, ఆదిగాగల గ్రంథాలు రాసిన మల్లారెడ్డి మొదలైన కవులు యెందరో వర్ధిల్లారు.

మహమ్మద్ కొంచెంకొలుకొగానే “భాగ్యమతీ, భాగ్యమతీ!” అని గట్టిగా పలవరించ సాగాడు.

ఈ వార్తను విన్న సుల్తాన్ కొడుకును చూడ్డానికి వచ్చాడు.

యువరాజు మళ్ళీ అదే పలవరింత.

అప్పటికి అందరికీ తెలిసింది. యువరాజు పడిన ప్రణయమే ఇంత ప్రళయాన్ని కొని తెచ్చిందని.

4

మరో నెలరోజులు గడుస్తేనే గాని యువరాజు పూర్తిగా ఆరోగ్యవంతుడు కాలేదు. అప్పుడు సుల్తాన్ యువరాజును “బాలా హిస్సార్” నకు పిలిపించాడు.

మహమ్మద్ కొంచెం బలం చేరినప్పట్నుంచీ కూడా న్యాయశాలపై డాబా మీదికి పోయి, సాయంత్రం వేళలందు మూసీనది వైపు, మూసీనదికి ఆవలవున్న వల్లెవైపు శూన్య దృక్కుల్ని ప్రసరిస్తుండేవాడు. అక్కడి నుంచి చూస్తే ముప్పై మైళ్ళ వరకూ కనపడుతుంది.

ఒకనాడు అలాగే భాగ్యమతిని తల్చుకుంటూ వుంటే సుల్తాన్ వారి కబురు వచ్చింది.

వెంటనే వెళ్ళాడు.

సుల్తాన్ కు ఎలా ప్రారంభించాలో తెలివేదు.

“భాగ్యమతి ఎవరు?” అని నవ్వుతో ప్రశ్నించాడు. యువరాజు నుంచునే సిగ్గుతో తలవంచు కున్నాడు.

మల్లీ ఇబ్రహీంషా అనసాగాడు: “నాకు కథంతా తెలిసింది. కాని గొప్ప గొప్ప వజీర్లు, సర్దారులు కోట్ల కొలది హొన్నులతో తమ అపురూప సుందరులైన కన్యల్ని యిస్తామంటుంటే ఇదేమిటి?”

“నేను ఆ అమ్మాయిని పెళ్లి చేసుకుంటానని మాట ఇచ్చాను.”

“మన ఇస్లాం మతం...?”

“మీరు అన్నీ తెలిసినవారు; హిందూ, మహమ్మదీయ సఖ్యతకు ఎంతో పాటుపడేవారు. మీకు ఏం చెప్పాలి? ఐనా మన మహమ్మదీయ రాజులు హిందూ స్త్రీలని పెళ్ళాడిన సంఘటనలు చరిత్రలో యెన్ని లేవు?”

ఇబ్రహీంషాకు ఏమీ తోచలేదు.

“నీ ఇష్టం? బాగా ఆలోచించు. నువ్వు కాబోయే సుల్తాన్ వని గుర్తుంచుకో!” అని మాత్రం అన్నాడు.

యువరాజు వెళ్లబోయాడు. మల్లీ ఇబ్రహీంషా, “ఆ అమ్మాయి ఎవరైనా సాందర్యమే ప్రధానం కాదు; రాజరీవి ధైర్యసాహసాలు కలదై వుండాలి” అన్నాడు.

5

కాలచక్రం దొర్లిపోయింది. ఇబ్రహీంషా మరణించడం మహమ్మద్ కూలి కుతుబ్ షా 1580 లో రాజ్యాభిషిక్తుడవడం జరిగింది. భాగ్యమతి పట్టమహిషి అయింది. సిలాభా

నా దక్షిణముగా ఆవిడకై ప్రత్యేక భవనం నిర్మించారు. అంబర్ ఖానాకు సమీపంలోనున్న గుహలో ఒక దేవాలయం నిర్మించారు, భాగ్యమతికోసం. ఆవిడ రోజూ అక్కడే దేవీ పూజ కావించుకునేది.

మహమ్మద్ కూలి కుతుబ్ షా సుల్తాన్ గా వున్నప్పటికి దాదాపు ఆంధ్రదేశమంతా గోల్కొండ నవాబుల పాలనలోకి వచ్చింది.

మహమ్మద్ కుతుబ్ షా కూడా హిందూ, మహమ్మదీయ సఖ్యతకోసం యెంతో పాటుపడ్డాడు.

రాజ్యానికి వచ్చిన పది సంవత్సరాల తర్వాత 1589 లో, గోల్కొండ సుల్తాన్ మహమ్మద్ కూలి కుతుబ్ షా సతీ సపరివారంగా తాము కట్టించిన చార్మీనార్ ను చూడ్డానికి వెళ్ళారు.

ప్రక్కనే జమ్మా మసీదు గొప్పగా నేత్రానందాన్ని కలిగిస్తోంది. తెక్కలేనన్ని పావురాలు మసీదు మీద నివాసం చేసుకున్నాయి.

మూసీనది కిరువైపులా పూర్వపు పల్లెటూరు పెద్దబస్తీ గా మారిపోయింది. చార్మీనార్ చుట్టూ చార్కమాన్లు నిర్మించ బడ్డాయి.

విదేశీ వ్యాపారస్థులందరూ ఇక్కడే నివాసాలు ఏర్పర్చుకొని, అపసరమున్నప్పుడు దుర్గానికి వెళ్లి వస్తోవుండేవారు.

విదేశీ రాయబారుల నివాసాలుకూడా ఇక్కడేవుండేవి.

భాగ్యమతితో బాటు సుల్తాన్ చార్మీనార్ ఎక్కారు. అక్కడ పైన ఒక ప్రక్క మసీదు, మరొక ప్రక్క దేవాలయం.

లయ గోపురం పున్నట్టు నేటికీ చూపరులకు గోచరిస్తుంది. ఇవి గోల్కొండ సుల్తానుల మత సఖ్యతకు సూచన ప్రాయంగా నిర్మించబడినవే.

చార్మినార్ ఛాయల్లో విలసిల్లుతున్న నగరాన్ని, మూసీ నదిని, మరొక ప్రక్క గోల్కొండ ఖల్లాను చూసి భార్యా భర్తలు ముగ్ధులై పోయారు. మరొక ప్రక్క మూసీ నదికి ఆవలగా, అల్లంత దూరంగా పూలతోట.

“భాగ్యమతీ...!” అన్నాడు సుల్తాన్.

“ఏం ప్రభూ!”

“అక్కడ చూడు, ఆ పుష్పవనం! ఈ భాగ్యమతి, నా పాలిటి భాగ్యదేవత, ప్రథమ సందర్భనా భాగ్యాన్ని కలిగించిన పూదోట అదిగో!” అన్నాడు.

భాగ్యమతి పాత జ్ఞాపకాలతో ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుకుంది.

సుల్తాన్ కాసేపు సాలోచనగా చూశాడు.

భాగ్యమతి, ముఖం మీది వల్చుని తేరచాటు నుంచి, పొంచి చూసే చంద్రబింబంలా పటాన్ని తిలకిస్తోంది.

“మహారాణి!”

“ప్రభూ!”

“నువ్వు నాపాలిటి భాగ్యదేవతవే కాదు. గోల్కొండ సామ్రాజ్యపు భాగ్యలక్ష్మివి. నీపేరు మీదుగా, కలకాలం మన ప్రేమ ఈ లోకంలో నిలిచి వుండేలా ఈ నగరానికి నేటి నుండి ‘భాగ్యనగర్’ అని పేరు పెడుతున్నాను” అన్నాడు.

భాగ్యమతి హృదయం పొంగి పోయింది.

“ధన్యరాల్ని ప్రభూ! మీ మహమ్మదీయ ప్రభువులు అన్నిటికి సమర్థులు. ప్రేమకోసం ప్రణయమూర్తులై ప్రేమ సామ్రాజంలో విశ్వంఖల విహారం సలపగల సాహసులు. ఆ ప్రేమకోసమే చండప్రచండులై ప్రళయాన్ని జ్వాలలు కురిపిస్తారు కూడా” అంది.

“మనసు లొకటయ్యాక మతాల ప్రసక్తేముంటుంది. దేవీ! అందువల్లనే కదా నన్ను సనాతన హిందూ కుటుంబంలో పుట్టి పెరిగిన నువ్వు ప్రేమించ గలిగావు. దీన్నే, మన గాధను, లోకానికి చాటాలి. అందుకే ఈ నగరానికి ‘భాగ్యనగర్’ అని పేరు పెడుతున్నా” అన్నాడు సుల్తాన్.

ఆ “భాగ్యనగరే” నేటికీ భోగ, భాగ్యాలకో విలసిల్లుతున్న హయిదాబాద్! ఆంధ్రుల అదృష్టాన్ని బట్టి త్వరలోనే విశాలాంధ్రకు రాజధాని అయ్యే భాగ్యం పట్టనున్న పట్టణం!!

కాంగ్రెస్ 17.6.98

